

Nr 169

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, m. m.; given Stockholms slott den 18 mars 1955.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften; samt
- 2) förordning om vissa undantag från stämpelplikt enligt förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, m. m.

GUSTAF ADOLF

Per Edvin Sköld

Förslag

till

**förordning om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383)
angående stämpelavgiften**

Härigenom förordnas, att 1, 3, 7, 8 och 17 §§ samt 34 § 1 mom. och 53 § 2 mom. förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

1 §.

I fråga om stämpel till expeditionerna hänföras statsmyndigheterna till följande avdelningar:

Fjärde avdelningen

Rikets hovrätter; — — — civilförsvarsstyrelsen; sjöfartsstyrelsen; generalpoststyrelsen; — — — statens institut för folkhälsan; statens bakteriologiska laboratorium; statens kriminaltekniska anstalt; — — — riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap.

3 §.

I avseende på expeditionernas förseende med stämpel gäller, med de här nedan i 6 och 7 §§ nämnda undantag och med iakttagande av vad i 4 § stadgas om inteckningskontrollstämpel, denna tariff.

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.

Bevis vidimans-.....					fritt					
» om registrering, tecknat å ordning för aktiebolag eller avskrift av koncession för försäkringsbolag eller stadgar för ekonomisk förening eller reglemente för sparbank eller å protokoll om beslut angående ändring i sådant bolags ordning eller sådan förenings stadgar eller sparbanks reglemente eller å framställning om medlems inträde i eller avgång ur sådan förening, så										

¹ Senaste lydelse se beträffande 1 § 1953: 357, beträffande 3, 7 och 8 §§ 1954: 213, beträffande 17 § 1936: 330, beträffande 34 § 1 mom. 1928: 317 och beträffande 53 § 2 mom. 1925: 256.

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
ock annat i 194 § aktiebolagslagen, 307 § lagen om försäkringsrörelse, 101 § lagen om ekonomiska föreningar eller 166 § lagen om bankrörelse eller i de med stöd av lagen om sparbanker utfärdade bestämmelserna avsett bevis om registrering										
<i>Bevis</i> om registrering, tecknat å avskrift av tillstånd för utländskt bolag eller utländsk ekonomisk förening att genom filial idka näring här i riket .						fritt				
» om godkännande — — — —						fritt				
<i>Underrättelse</i> eller — — — utan konkurs						fri				
» angående beslut om vägrat godkännande enligt 190 § aktiebolagslagen eller om vägrat registrering av ansökan eller anmälan till aktiebolagsregistret, försäkringsregistret, föreningsregistret, bankregistret, sparbanksregistret eller filialregistret, så ock underrättelse om beslut att avföra filial ur filialregistret eller att låta med avförandet anstå angående brist — — — —						fri				

7 §.

Från stämpelavgift — — — kronan befriad.

Dessutom äro — — — och överförmyndare.

Expedition, som — — — från stämpel.

Frihet från — — — allmänna barnbidrag; i ärenden angående arbetsförmedling och andra ärenden som handläggas av arbetsmarknadsstyrelsen och lokala arbetsmarknadsorgan med undantag för ärenden angående beviljande av arbetstillstånd för utlänning; i ärenden angående arbetarskyddslagstiftningens — — — förvärva jordbruksfastighet.

Konungen äger — — — utländska hamnar.

8 §.

Följande enskilda — — — nedan stadgas.

Obligation, som utfärdas här i riket, skall av obligationsutgivaren före utlämnandet förses med stämpel av 60 öre för belopp, ej överstigande 100 kronor, och därutöver 60 öre för varje påbörjat hundratal kronor;

dock att frihet från sådan stämpel äger rum för svenska statens, landstings, kommuners, Sveriges allmänna hypoteksbanks, konungariket Sveriges stadshypotekskassas, Svenska bostadskreditkassans och Svenska skeppshypotekskassans obligationer, för obligationer, som garanterats av svenska

staten, så ock för obligationer, utfärdade av svenskt aktiebolag, som har till ändamål att idka belåning av fast egendom eller tomträtt.

Sökes på — — — i konkurs.

Varda obligationer — — — mellan beloppen.

Obligation, som — — — orsaken härtill.

Därest för — — — som obligation.

Skuldebrev skall, — — — i järnväg.

Då inteckning — — — å skuldebrevet.

Skuldebrev skall — — — skall gälla.

Inteckningskontrollstämpel skall jämväl åsättas skuldebrev, som ingives till inskrivningsdomaren för att i enlighet med bestämmelserna i 21 eller 34 § av förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom eller 21 § av lagen om inskrivning av rätt till luftfartyg sättas i stället för äldre inteckningshandling, så ock skuldebrev, som enligt 9 § av lagen den 8 april 1927 om dödande av förkommen handling utfärdats i stället för dödad inteckningshandling och förses med bevis om inteckningsrätt.

17 §.

Därest handling — — — del därav.

Där på — — — förnyad stämpelbeläggning.

Åskas med avseende å inteckning i fast egendom, tomträtt, vattenfallsrätt eller luftfartyg sådan åtgärd, som omförmäles i 21, 26, 27 eller 34 § av förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom, i förekommande fall jämfört med 1 § av lagen den 5 juni 1953 om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt, eller i 21, 29 eller 30 § av lagen om inskrivning av rätt till luftfartyg, skall den handling, som för sådant ändamål ingives jämte den gamla inteckningshandlingen, icke beläggas med stämpel; ej heller skall stämpel läggas å handling, för vilken inteckning meddelas på grund av 4 § lagen den 8 april 1927 om inteckningshavares rätt till betalning ur ersättning, som utgår på grund av brandförsäkringsavtal.

Vad i — — — fall förses.

34 §.

1. Ämbets- eller tjänsteman — — — 25 § föreskrives.

Är anmälan om köp av fartyg eller fartygslott icke, då den inkommer till sjöfartsstyrelsen, försedd med stämpel till behörigt belopp och erlägges ej genast efter erhållen tillsägelse penningar till det felande stämpelbeloppet, åligger det sjöfartsstyrelsen att hos vederbörande ämbetsmyndighet påkalla åtgärd för uttagande av stämpelavgiftsbeloppet jämte såsom stämmoböter tre procent därå i den ordning, som om uttagande av oguldna kronoutskylder är stadgad. Av stämmoböterna skall en tredjedel, dock högst 100 kronor, tillkomma den, som verkställer indrivningen, och återstoden tillfalla statsverket.

Är annan — — — uppburna medel.

Då ämbets- eller tjänsteman — — — handlingen erfordras.

53 §.

2. Har på grund av anmärkning vid den i 36 § omförmälda granskning högre stämpelbelopp, än vid handlingens stämpelbeläggning varit beräknat, kommit statsverket till godo, utgår i fall som nedan sägs anmärkningsarvode å dessa medel med femton procent till och med ett årligt anmärkt be-

lopp av 12 000 kronor och med fem procent för belopp därutöver. Arvode tillkommer endast ordinarie innehavare av å övergångsstat upptagen tjänst såsom hovrättssekreterare, dock att om hovrättssekreteraren anlitat annan tjänsteman för granskningen, arvodet skall minska till hälften av vad eljest skolat utgå.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1955, dock att de nya bestämmelserna i 1 §, såvitt angår sjöfartsstyrelsen, 3 § samt 34 § 1 mom. skola träda i kraft den 1 januari 1956 samt att äldre bestämmelser i 53 § 2 mom. fortfarande skola äga tillämpning beträffande granskningsanmärkning som gjorts före den 1 juli 1955.

Förslag

till

förordning om vissa undantag från stämpelplikt enligt förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, m. m.

Härigenom förordnas, att stämpelplikt ej skall äga rum jämlikt förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften såvitt avser värdepapper, som utfärdas eller garanteras av Internationella återuppbyggnadsbanken eller då Internationella återuppbyggnadsbanken vid överlåtelse av värdepapper är den ene kontrahenten, ej heller jämlikt förordningen den 6 november 1908 (nr 129 s. 1) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, vid köp av värdepapper, som utfärdats eller garanterats av Internationella återuppbyggnadsbanken, eller då Internationella återuppbyggnadsbanken vid överlåtelse av värdepapper är den ene kontrahenten.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 mars 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, inrikes-, handels- och civildepartementen anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, fråga om *vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, m. m.* och anför därvid följande.

I. Ändringar i anledning av konvention rörande internationellt erkännande av rätt till luftfartyg m. m.

För årets riksdag har genom proposition (nr 13) framlagts förslag till bl. a. lag om inskrivning av rätt till luftfartyg och lag om registrering av luftfartyg samt om bärgning av sådant fartyg m. m. Genom lagförslagen beredes möjlighet att in-teckna luftfartyg till säkerhet för fordran. Det är avsett att ett inskrivningsväsen för luftfartyg skall anordnas vid Stockholms rådhusrätt, där inskrivningsärendena skall handläggas av en särskild inskrivningsdomare.

I förslaget till lag om inskrivning av rätt till luftfartyg har upptagits vissa bestämmelser om utbyte av in-teckningshandling och utbrytning av ägarehypotek. I 8 och 17 §§ stämpelförordningen upptas bestämmelser om stämpelbeläggning, då dylika in-teckningsåtgärder skall vidtas beträffande in-teckning i fast egendom. Motsvarande bestämmelser om stämpelbeläggning torde böra gälla för sådana åtgärder beträffande in-teckning i luftfartyg.

Utöver dessa ändringar i stämpelförordningen erfordras i anledning av förevarande lagstiftning jämkningar i förordningen om expeditionslösen. Frågan härom torde jag få anmäla i annat sammanhang.

II. Ändringar i anledning av ny lag om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt

I samband med att de i föregående avdelning föreslagna ändringarna företas i 8 och 17 §§ stämpelförordningen torde det vara lämpligt att verkställa den modernisering av nämnda paragrafer, som påkallas av hänsyn till tillkomsten av lagen den 5 juni 1953 om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt. Genom sistnämnda lag, som trätt i kraft den 1 januari 1954, har lagen den 14 juni 1907 om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt upphävts och beträffande särskilda åtgärder i fråga om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt bestämmelserna i 1875 års inteckningsförordning förklarats äga tillämpning.

De hänvisningar som nu göres i 8 och 17 §§ stämpelförordningen till 1907 års lag bör sålunda utgå.

III. Vissa ändringar i anledning av inrättandet av en sjöfartsstyrelse

För årets riksdag har genom proposition (nr 124) framlagts förslag om inrättandet av ett nytt ämbetsverk, sjöfartsverket. Detta skall bestå av en central sjöfartsstyrelse jämte därtill knutna lokala organ. Verket avses skola träda i funktion den 1 januari 1956. Enligt förslaget skall bl. a. samtliga de arbetsuppgifter, som nu ankommer på sjökarteverket och lotsstyrelsen, ävensom vissa av de uppgifter, som åvilar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt kommerskollegium, övertas av sjöfartsstyrelsen.

I 1 § stämpelförordningen upptas väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, kommerskollegium samt lotsstyrelsen under fjärde avdelningen. Sjökarteverket nämnes icke särskilt bland statsmyndigheterna och är sålunda att hänföra till första avdelningen. I anledning av förslaget torde sjöfartsstyrelsen böra upptas i fjärde avdelningen, därvid lotsstyrelsen bör utgå ur förteckningen. Ändringen innebär bl. a. att de nu på sjökarteverket ankommande expeditionerna skall stämpelbeläggas enligt tariffen för fjärde i stället för första avdelningen.

Bland de åligganden, som är avsedda att överflyttas från kommerskollegium till sjöfartsstyrelsen, märks uppgiften att föra fartygsregistret. Jämlikt 8 § stämpelförordningen skall anmälan till fartygsregistret om köp av fartyg (pråm) till värde av minst 6 000 kronor eller lott i sådant fartyg förses med stämpel. I 34 § 1 mom. andra stycket stämpelförordningen stadgas, att kommerskollegium skall vidta vissa åtgärder, därest anmälan om köp av fartyg eller fartygslott icke, då den inkommer till kommerskollegium, är försedd med stämpel till behörigt belopp och det felande stämpelbeloppet ej genast efter tillsägelse erlägges. Omorganisationen medför att 34 § 1 mom. bör jämkas i så måtto att uttrycket kommerskollegium utbytes mot sjöfartsstyrelsen.

IV. Ändringar i anledning av lag om rätt för utländska bolag och föreningar att idka näring här i riket

Genom proposition den 11 februari 1955 (nr 87) har för riksdagen framlagts förslag bl. a. till lag om rätt för utländska bolag och föreningar att idka näring här i riket. Den föreslagna lagen, vilken är avsedd att träda i kraft den 1 januari 1956, innebär att det öppnas möjlighet för utländska bolag och utländska ekonomiska föreningar att under vissa förutsättningar idka näring i Sverige genom ett avdelningskontor med självständig förvaltning, en filial. Rätten att använda filialformen skall emellertid vara beroende på tillstånd av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. Innan en filial börjar sin verksamhet, skall den vidare registreras hos patent- och registreringsverket i ett för ändamålet fört särskilt filialregister. Närmare bestämmelser bl. a. om filialregistrets förande och om avgifter för registrering skall meddelas av Kungl. Maj:t. Avsikten är att i fråga om registrering av filialer skall gälla i huvudsak detsamma som beträffande registrering av svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar. I särskilt angivna fall skall emellertid en filial kunna avföras ur registret, med påföljd att rätten för det utländska företaget att genom filialen idka näring här i riket upphör. För att bereda tillfälle till avveckling av filialens verksamhet kan registreringsmyndigheten därvid medge anstånd med avförandet ur registret.

Enligt 3 § stämpelförordningen gäller nu, att bevis om registrering är fritt från stämpel bl. a. i det fall att det tecknats å ordning för aktiebolag eller avskrift av koncession för försäkringsbolag eller stadgar för ekonomisk förening. 3 § stämpelförordningen torde på motsvarande sätt böra stadga att bevis om registrering, tecknat å avskrift av tillstånd för utländskt bolag eller utländsk ekonomisk förening att genom filial idka näring här i riket är stämpelfritt.

Enligt 3 § stämpelförordningen gäller vidare, att underrättelse angående beslut om vägrat godkännande enligt 190 § aktiebolagslagen eller om vägrad registrering av ansökan eller anmälan till aktiebolagsregistret, försäkringsregistret eller föreningsregistret är fri från stämpel. På denna punkt torde filialregistret böra jämföras med nyssnämnda register. Dessutom synes i anslutning härtill böra stadgas, att underrättelse om beslut att avföra filial ur filialregistret eller att låta med avförandet anstå likaledes är fri från stämpel.

V. Ändring beträffande ärenden angående beviljande av arbetstillstånd för utlänning

Enligt 3 § stämpelförordningen skall för bevis om arbetstillstånd för utlänning, tecknat å pass eller annan legitimationshandling, stämpelavgift utgå utom för det fall att bevis om uppehållstillstånd samtidigt utfärdas.

Arbetstillstånd utfärdas av utlänningskommissionen. I vissa fall kan emel-

lertid arbetstillstånd meddelas av länsarbetsnämnd. Jämlikt 40 § första stycket utlänningskungörelsen äger nämligen länsarbetsnämnd i den omfattning utlänningskommissionen efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen bestämmer uppta och bifalla ansökan om arbetstillstånd som inkommit till nämnden; dock ej för längre tid än utlännningen innehar gällande uppehållstillstånd.

I 7 § stämpelförordningen stadgas emellertid, att frihet från stämpel äger rum i ärenden angående arbetsförmedling och andra ärenden som handlägges av arbetsmarknadsstyrelsen och lokala arbetsmarknadsorgan. Enligt denna bestämmelse skall av länsarbetsnämnd meddelat arbetstillstånd således ej stämpelbeläggas.

Uppgiften att i vissa fall meddela arbetstillstånd tillhör icke länsarbetsnämndernas normala åligganden som arbetsmarknadsorgan utan har av praktiska skäl pålagts dessa myndigheter. De skäl som motiverat att ärenden, som handlägges av arbetsmarknadsorganen, skall vara stämpelfria kan därför icke återopas beträffande ifrågakvarande arbetstillstånd. Då arbetstillstånd meddelas av utlänningskommissionen uttas stämpelavgift enligt 3 §. Det kan då ej vara riktigt att befrielse från stämpelavgift skall äga rum enbart till följd av att kommissionen i vissa fall bemyndigar ett annat organ att bevilja tillstånd. En ändring bör därför vidtas i stämpelförordningen av den innebörden, att den stadgade befrielsen från stämpel i ärenden som handlägges av arbetsmarknadsstyrelsen och lokala arbetsmarknadsorgan icke skall gälla ärenden angående beviljande av arbetstillstånd för utlännning.

VI. Visst tillägg i anledning av omorganisation av statens bakteriologiska laboratorium

Statens bakteriologiska laboratorium har tidigare i avseende å medelsförvaltningen varit underställd medicinalstyrelsen. De på medicinalstyrelsen ankommande expeditionerna stämpelbelägges enligt tariffen för fjärde avdelningen under 1 § stämpelförordningen. Från och med den 1 juli 1954 har laboratoriet i samband med omorganisation ställts under ledning av en särskild styrelse och erhållit egen medelsförvaltning. Laboratoriet bör därför lämpligen särskilt nämnas bland de statsmyndigheter som upptas under fjärde avdelningen.

VII. Ändringar i anledning av ny lag om bankrörelse och ny lag om sparbanker

För årets riksdag har genom propositioner (nr 3 och nr 151) framlagts förslag till ny lag om bankrörelse och ny lag om sparbanker. Enligt vad där- om föreslås skall från och med den 1 januari 1956 finnas särskilt register över bankaktiebolagen, fört av bank- och fondinspektionen (bankregistret),

ävensom av länsstyrelserna förda register över sparbankerna (sparbanksregister).

Under samlingsorden »Bevis» och »Underrättelse» i 3 § stämpelförordningen torde böra göras de kompletteringar som föranledes av tillkomsten av förenämnda två register.

VIII. Fråga om bibehållande av anmärkningsarvode till advokatfiskalerna vid hovrätterna

Kontroll över stämpelbeläggning av vissa handlingar enligt stämpelförordningen samt över underrätts och länsstyrelses uttagande av arvs- och gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt ankommer på hovrätterna. Den redovisning som i anledning härav skall avgas av underrätter och länsstyrelser skall enligt 36 § stämpelförordningen granskas av den eller de tjänstemän, som enligt den för vederbörande hovrätt gällande arbetsordning fått berörda arbete sig ålagt. Granskningsgöromålen handlägges i Svea hovrätt av advokatfiskalen och vid övriga hovrätter av hovrättssekreteraren, vilken fullgör advokatfiskalsåliggandena. Advokatfiskal har att i anledning av felaktigheter, som upptäckes vid granskningen, vidta vederbörliga åtgärder. Jämlikt 53 § 2 mom. stämpelförordningen utgår, därest högre stämpelbelopp, än vid handlings stämpelbeläggning varit beräknat, kommit statsverket till godo på grund av anmärkning vid granskningen, anmärkningsarvode å dessa medel. Arvodet utgör 15 procent till och med ett årligt anmärkt belopp av 12 000 kronor och fem procent för belopp därutöver. Arvodet tillfaller, i händelse granskningen verkstälts av advokatfiskal, denne men fördelas eljest lika mellan advokatfiskalen och den tjänsteman, som verkställt granskningen.

Storleken av de stämpelbelopp som under senare år tillgodoförts statsverket genom åtgärder vidtagna av advokatfiskal på grund av granskning samt advokatfiskalernas inkomster genom anmärkningsarvoden har närmare utretts av statens organisationsnämnd i samband med en på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställd organisationsundersökning rörande administrativa verksamhetsformer vid de statliga domstolarna. Resultatet av utredningen har redovisats i en av organisationsnämnden den 25 augusti 1953 avgiven rapport. Ur rapporten kan inhämtas att statsverket genom anmärkningar av advokatfiskal tillgodoförts i medeltal per år under åren 1948—1952 363 186 kronor samt att advokatfiskalernas inkomster genom anmärkningsarvoden under tiden 1 juli 1949—30 juni 1952 varierat betydligt för de skilda hovrätterna. I medeltal per budgetår har sålunda inkomsten för advokatfiskalerna uppgått till, vid Svea hovrätt ungefär 8 500 kronor, vid Göta hovrätt ungefär 3 500 kronor, vid hovrätten över Skåne och Blekinge ungefär 2 300 kronor, vid hovrätten för Västra Sverige ungefär 6 700 kronor och vid hovrätten för Övre Norrland ungefär 1 400 kronor. Vid hovrätten för Nedre Norrland har inkomsten uppgått till mindre belopp. Organisa-

tionsnämnden anmärker i anslutning till utredningen, att det sammanlagda skattebelopp, som genom advokatfiskalernas granskningsverksamhet ytterligare intas till statsverket, uppgår till omkring 0,40 procent av det sammanlagda skatteuttag, som är föremål för advokatfiskalernas granskning.

Frågan om bibehållandet av anmärkningsarvodena har vid flera tillfällen varit föremål för uppmärksamhet. I statsverkspropositionen till 1925 års riksdag yttrade vederbörande departementschef bl. a. att med hänsyn till den indragning av anmärkningsprovision, som under senare tid skett för tjänstemän inom andra grenar av statsförvaltningen, det låge närmast till hands att även indra anmärkningsarvodet för advokatfiskalerna i hovrätterna. Frågan om indragning av inkomst av ifrågavarande slag hade emellertid, framhöll departementschefen, kommit i ett i viss mån annat läge. Med hänsyn till storleken av den i riksräkenskapsverket förefintliga balansen av ogranskade räkenskaper hade nämligen de under hösten 1924 samlade statsrevisorerna ifrågasatt, huruvida det icke borde tas under övervägande att införa rätt för riksräkenskapsverkets reviderande personal att efter en med hänsyn till vunnen erfarenhet och för handen varande omständigheter avpassad procentskala uppbära anmärkningsarvode. Departementschefen, som ansåg den av statsrevisorerna sålunda väckta frågan icke kunna i dess dåvarande läge underställas Kungl. Maj:ts prövning, fann för den skull försiktigheten bjuda, att frågan om anmärkningsarvodets bibehållande eller avskaffande för hovrätternas advokatfiskaler icke löstes, förrän det väckta spörsmålet om anmärkningsprovisions införande i riksräkenskapsverket blivit avgjort. I avvaktan härå syntes advokatfiskalerna i hovrätterna böra bibehållas i då innehavd lönegrad.

Statsrevisorernas förslag beträffande återinförande av anmärkningsprovision vid riksräkenskapsverket föranledde icke någon åtgärd från riksdagens sida. Ett av en motionär vid 1927 års riksdag väckt förslag i samma riktning vann ej heller riksdagens bifall.

I sin berättelse till riksdagen tog 1935 års statsrevisorer ånyo upp frågan rörande anmärkningsarvodet till advokatfiskalerna vid hovrätterna. Revisorerna framhöll, att det i princip ansetts olämpligt att använda sportler som avlöningsform och att sportelsystemet alltmer utmönstrats ur de statliga avlöningsföreskrifterna. Sedan spörsmålet om återinförande av anmärkningsprovision vid riksräkenskapsverket varit föremål för statsmakternas prövning hade lång tid förflutit och några nya omständigheter, som borde föranleda ändring i det då gjorda ståndpunktstagandet, hade sedan dess knappast framkommit. Revisorerna ansåg på grund av det anförda, att tillräckliga skäl icke föreläge att längre bibehålla ifrågavarande förmån åt advokatfiskalerna vid hovrätterna.

Över revisionsberättelsen i denna del avgavs yttranden av statskontoret, riksräkenskapsverket, Svea hovrätt, Göta hovrätt samt hovrätten över Skåne och Blekinge. Riksräkenskapsverket liksom i viss mån statskontoret delade i huvudsak revisorernas mening, att det till advokatfiskalerna i hovrätterna utgående anmärkningsarvodet vid stämpelgranskning borde avskaf-

fas. Svea och Göta hovrätter ställde sig avvisande mot förslaget och ansåg att, därest indragning av arvodet komme att äga rum, advokatfiskalsbefattningarna borde uppflyttas i högre lönegrad. Hovrätten över Skåne och Blekinge ansåg, att anmärkningsarvodet borde tas bort, men att åt advokatfiskalerna skulle beredas kompensation genom deras uppflyttande i högre lönegrad.

I skrivelse den 19 juni 1936, nr 339, till Kungl. Maj:t anhöll riksdagen i anledning av innehållet i förenämnda revisionsberättelse, att Kungl. Maj:t ville ta under överbäggande frågan om bibehållande av till advokatfiskalerna vid hovrätterna utgående anmärkningsarvode.

Under § 23 i sin år 1950 avgivna berättelse yttrade statsrevisorerna, att frågan om en indragning av advokatfiskalernas anmärkningsarvode borde upptas till prövning. Yttrandet föranledde ingen riksdagens åtgärd.

I andra huvudtiteln i 1955 års statsverksproposition (Hovrätterna: Avlöningar s. 37 f.) har upptagits frågan om en förstärkning av hovrätternas administrativa organisation på grundval av den av statens organisationsnämnd den 25 augusti 1953 avgivna rapporten. I samband med en tilltänkt effektivisering av denna organisation har föreslagits bl. a. att hovrättssekreterartjänsten i Svea hovrätt omvandlas till byråchefstjänst i Ca 37 och att tjänsterna som hovrättssekreterare i Ca 29 i övriga hovrätter omändras till byrådirektörstjänster i Ca 31. I personalförteckningen har departementschefen sålunda föreslagit bl. a. att för Göta hovrätt och hovrätten över Skåne och Blekinge borde nuvarande hovrättssekreterartjänster i Ca 29, vilka efter uppkomna vakanser hölles obesatta, utbytas mot byrådirektörstjänster i Ca 31, att för envar av hovrätten för Västra Sverige, hovrätten för Nedre Norrland och hovrätten för Övre Norrland borde uppföras en ny tjänst såsom byrådirektör i Ca 31 samt att till övergångsstat borde överföras tjänsterna som hovrättssekreterare i Ca 29 i den västsvenska och de båda norrländska hovrätterna. Så länge innehavare av hovrättssekreterartjänst å övergångsstat kvarstode i tjänst, förutsattes den vid hovrätten inrättade byrådirektörstjänsten hållas vakant. I detta sammanhang har också diskuterats i vad mån denna omorganisation skulle inverka på advokatfiskalsgöromålen. Organisationsnämnden anser, att skilda skäl kunde anföras för att advokatfiskalsgöromålen, vilka låge i linje med den dömande personalens arbetsuppgifter, flyttades från hovrättssekreterarens handläggningsområde. Därvid hade nämnden ifrågasatt två linjer. Den ena utgick från att större delen av advokatfiskalernas arbetsuppgifter, granskningarna av skattebeläggningen, skulle bli överflödiga. Sålunda pågick för närvarande undersökningar vid länsstyrelserna, varvid bl. a. klarlades konsekvenserna av ifrågasatt överflyttning av ärenden rörande uttag av arvs- och kvarlåtenskapsskatt från domsagorna till länsstyrelserna. I detta sammanhang komme nämnden att behandla frågan huruvida advokatfiskalernas granskningsverksamhet alltjämt bleve nödvändig vid ett effektiviserat skatteuttag i första instans. Den andra linjen är att nämnden tänkt sig en förändring av advokatfiskalsorganisationen vid hovrätt. Departementschefen konstaterar att vissa skäl talade

för att de nya administrativa befattningshavarna borde befrias från advokatfiskalsgöromål. En prövning av denna fråga borde emellertid enligt departementschefens mening anstå i avvaktan på resultatet av pågående utredningar¹ som berörde advokatfiskalsverksamheten. Vad beträffar anmärkningsarvoden till advokatfiskal i hovrätt framhåller departementschefen att denna fråga vore beroende på Kungl. Maj:ts prövning och i annat sammanhang torde få anmälas för riksdagen. Enligt departementschefens mening borde emellertid, även om denna fråga icke hunne behandlas av 1955 års riksdag, vid bestämmandet av lönesättning för de nya befattningshavarna icke beräknas att dessa skulle få behålla anmärkningsarvodena, och vid tillsättningen borde för sådant fall göras förbehåll om att innehavare av byrådirektörstjänst skulle vara skyldig att utan kompensation avstå från rätten till anmärkningsarvode.

I samband med Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition behandlade statsutskottet även motionen II: 420, i vilken hade föreslagits bl. a., att Kungl. Maj:t skulle lämnas bemyndigande att utfärda föreskrifter om kompensation till tidigare innehavare av hovrättssekreterartjänst för avståendet av rätten till anmärkningsarvode, för den händelse vederbörande kom i fråga till byrådirektörstjänst i den föreslagna organisationen. Utskottet, som under hand inhämtat att propositionens avfattning i denna del icke avsetts lägga hinder i vägen för en prövning av frågan om skälig kompensation till ifrågavarande tjänstemän vid ett framtida avskaffande av anmärkningsarvodena, fann sig icke böra tillstyrka yrkandet i fråga. Detta uttalande föranledde icke någon erinran från riksdagen, som med viss ändring av lönegradsplaceringen för den administrativa chefstjänsten i Svea hovrätt, biföll Kungl. Maj:ts förslag om ändring av hovrätternas organisation.

Departementschefen

Det torde i princip vara olämpligt att sportler användes såsom avlöningsform för statliga befattningshavare. Utvecklingen har också gått därhän, att sportelsystemet för närvarande blott tillämpas i några fall. Jag finner det ur denna synpunkt önskvärt, att jämväl det till advokatfiskalerna vid hovrätterna utgående anmärkningsarvode avvecklas. Delvis bör detta arvodesystem kunna avskaffas i samband med den förändring av hovrätternas administrativa tjänster, som skall genomföras från och med den 1 juli 1955. Jag förordar sålunda, att anmärkningsarvode ej skall tillfalla innehavare av de nyinrättade byrådirektörstjänsterna i hovrätt och att anmärkningsarvode för innehavare av advokatfiskalstjänsten i Svea hovrätt, vilken tjänst efter uppkommen vakans är obesatt, samt för medhjälpare till advokatfiskal avskaffas. Härigenom skulle anmärkningsarvode blott bibehållas för de ordinarie hovrättssekreterare, som föres på övergångsstat. 53 § 2 mom. stämpelförordningen har avfattats i enlighet med det anförda. Äldre be-

¹ Organisationsnämndens länsstyrelseutredning och utredningen angående översyn av lösen- och stämpelförordningarna.

stämmelser om anmärkningsarvode torde emellertid fortfarande böra äga tillämpning beträffande anmärkningar som gjorts före den 1 juli 1955.

Såsom i det föregående nämnts är endast hovrättssekreterartjänsterna i hovrätterna för Västra Sverige, Nedre Norrland och Övre Norrland f. n. besatta med ordinarie innehavare. I anslutning till ovannämnda uttalande av statsutskottet torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att, därest så blir erforderligt, pröva frågan om övergångsersättning till hovrättssekreterare, som erhåller byrådirektörstjänst.

IX. Fråga om frihet från stämpelavgift för Internationella återuppbyggnadsbanken

Internationella återuppbyggnadsbanken, ett av Förenta Nationernas fackorgan, tillkom omedelbart efter det andra världskrigets slut. Sverige blev medlem av banken 1951. Återuppbyggnadsbankens verksamhet regleras i ett särskilt avtal rörande Internationella återuppbyggnadsbankens stadga (se prop. 89: 1950). Enligt Artikel I i nämnda avtal är bankens ändamål att bidra till medlemsländernas återuppbyggnad och ekonomiska utveckling genom att underlätta kapitalinvesteringar för produktiva syften, vari inbegripes dels produktionsapparaters återställande efter krigets skadegörelser, dels höjning av mindre utvecklade medlemsländers produktionsförmåga. I nämnda syften skall banken dels direkt utgiva lån, antingen av eget kapital eller av medel erhållna genom upplåning, dels garantera lån, som beviljats av enskilda långivare.

Bland de transaktioner av betydelse ur stämpelbeskattningens synpunkt, som banken enligt avtalet kan vidtaga, är — förutom upptagande av lån mot av banken utfärdade skuldförbindelser eller beviljande av garanti för lån som lämnas av annan långivare — köp och försäljning av värdepapper, som utställts eller garanterats av banken eller vilka banken förvärvat. Banken kan vidare garantera värdepapper, som den förvärvat för att underlätta deras försäljning. Slutligen kan banken köpa och sälja andra värdepapper som är lämpliga för placering av vissa reservfundsmedel (Artikel IV § 8).

Internationella återuppbyggnadsbanken åtnjuter för sin verksamhet särskilda privilegier, däribland viss skattefrihet. Denna regleras närmare i Artikel VII § 9 i bankavtalet. Här stadgas — förutom bl. a. förbud mot viss diskriminerande beskattning — att banken, dess tillgångar, egendom, intäkter och dess enligt avtalet tillåtna affärstransaktioner skall vara fritagna från alla skatter och tullar. Banken skall likaså vara fritagen från ansvar för uppbörd eller betalning av skatter och avgifter. Enligt § 10 är varje medlem av banken skyldig att vidtaga erforderliga åtgärder för att få nämnda principer genomförda i sin egen lagstiftning. För Sveriges del trädde skattefriheten i kraft samtidigt med anslutningen till banken, då erforderlig lagstiftning redan förelåg genom lagen den 10 juli 1947 (nr 511) om särskilda förmåner för vissa internationella organisationer (senaste lydelse av 1 § se

SFS 1954: 334). I denna lag stadgas, att bl. a. till Förenta Nationerna anknutna fackorgan, medlemmarnas representanter i dessa samt personer med tjänst hos eller uppdrag av dessa skall — utan hinder av vad eljest i lag eller särskild författning är stadgat — åtnjuta immunitet och privilegier i enlighet med vad därom bestämts i stadga eller avtal, vartill Sverige anslutit sig.

Stämpelplikt beträffande värdepapper föreligger enligt svensk rätt *dels* enligt bestämmelserna i 8 § 1914 års stämpelförordning, *dels* enligt förordningen den 6 november 1908 (nr 129 s. 1) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper. Då återuppbyggnadsbankens transaktioner huvudsakligen torde avse obligationer redogöres i det följande endast för stämpelplikten beträffande sådana papper.

Enligt 8 § stämpelförordningen skall obligation, som utfärdas här i riket, av obligationsutgivaren före utlämnandet förses med stämpel. Frihet från stämpel åtnjutes för obligationer utfärdade av svenska staten, landsting, kommuner samt vissa svenska kreditinstitut. Obligation, som utfärdats i utlandet, skall — fränsett vissa undantagsfall — förses med stämpel innan den första gången, efter det densamma blivit till riket införd, härstädes belånas, försäljes eller på vad sätt det vara må överlåtes, eller, därest den ej förut vederbörligen stämpelbelagts, innan inregistrering sker av bouppteckning efter avliden person, till vars efterlämnade tillgångar obligationen hör.

Vidare skall, enligt förordningen den 6 november 1908 (nr 129 s. 1) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper en särskild avgift erläggas vid överlåtelse av bl. a. obligationer genom köp eller byte. Stämpelbeläggningsen sker å avräkningsnota som skall upprättas vid överlåtelsen. Frihet från stämpel föreligger bl. a. vid köp av obligationer, som utfärdats eller garanterats av svenska staten eller då vid överlåtelse av obligation den ene kontrahenten är svenska staten eller svenska statsförvaltningen tillhörande allmänt verk eller styrelse, riksdagens verk eller vissa svenska kreditinstitutioner. Stämpelplikt föreligger icke heller vid det ursprungliga utlämnandet av här i riket utfärdad obligation. Någon motsvarande inskränkning har icke stadgats beträffande utländsk obligation.

I enlighet med vad i det föregående sagts synes frihet från stämpelavgift såvitt avser återuppbyggnadsbanken föreligga beträffande varje transaktion vari banken är part, vare sig fråga är om emission eller annan överlåtelse av värdepapper. Stämpelfriheten synes vidare gälla vare sig det är fråga om av banken utfärdade värdepapper eller andra sådana. Däremot torde stämpelplikt föreligga vid överlåtelse av obligationer och andra värdepapper, som utfärdats eller garanterats av återuppbyggnadsbanken i de fall då banken icke är part i överlåtelseavtalet. I vad avser emission av värdepapper för vilka banken står som garant torde det icke vara fullt klart hur bestämmelserna i avtalet rörande bankens stadga skall tolkas.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen har de i bankavtalet stadgade principerna genomförts i svensk lagstiftning genom 1947 års lag. I andra länder synes man emellertid ha medgivit en längre gående stämpel-

frihet än som på grund av bankavtalets ordalydelse är erforderlig. Enligt under hand inhämtade upplysningar åtnjutes i vissa länder, där banken hittills upptagit lån, frihet från stämpel, i varje fall för av banken själv utfärdade obligationer, icke blott i samband med emissionen utan även vid senare överlåtelse, oberoende av huruvida banken är part i överlåtelseavtalet eller icke. Motsvarande medgivande bör enligt min mening lämnas även från svensk sida. Samtidigt härmed torde böra närmare angivas den stämpelfrihet, som återuppbyggnadsbanken redan nu åtnjuter på grund av 1947 års lag. Vid den sålunda förordade regleringen synes värdepapper, utfärdade med återuppbyggnadsbankens garanti, böra likställas med av banken själv utfärdade värdepapper. I enlighet med vad nu sagts förordar jag att stämpelpfikt enligt 1914 års förordning icke skall äga rum såvitt avser värdepapper, som utfärdas eller garanteras av Internationella återuppbyggnadsbanken eller då nämnda bank vid överlåtelse av värdepapper är den ene kontrahenten. Motsvarande frihet från stämpelpfikt enligt 1908 års förordning torde böra gälla vid köp av värdepapper, som utfärdas eller garanteras av återuppbyggnadsbanken samt då denna bank vid överlåtelse av värdepapper är den ene kontrahenten.

De nu förordade bestämmelserna torde böra upptagas i särskild förordning. Jag förutsätter emellertid, att frågan, om det är möjligt eller lämpligt att bestämmelserna införes i huvudförfattningarna, upptages till bedömande vid den översyn av lösen- och stämpelförordningarna, som nu utföres av särskild av mig år 1953 tillkallad utredningsman.

I förevarande sammanhang vill jag påpeka att stämpelfrihet icke åtnjutes enligt 1914 års förordning vid emission av statsgaranterade obligationer. Stämpelfrihet åtnjutes däremot enligt 1908 års förordning vid köp av sådana obligationer. Någon anledning att för ifrågavarande slag av obligationer i stämpelhänseende göra skillnad mellan emission å ena sidan och senare överlåtelse å den andra synes emellertid icke föreligga. Jag förordar att 8 § förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften ändras så att frihet från stämpel skall äga rum för obligationer, som garanterats av svenska staten.

X. Departementschefens hemställan

I enlighet med vad i det föregående anförts har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1) *förordning om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften; samt*

2) *förordning om vissa undantag från stämpelpfikt enligt förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, m. m.*

Föredragande departementschefen hemställer, att nämnda förslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Harald Häggquist